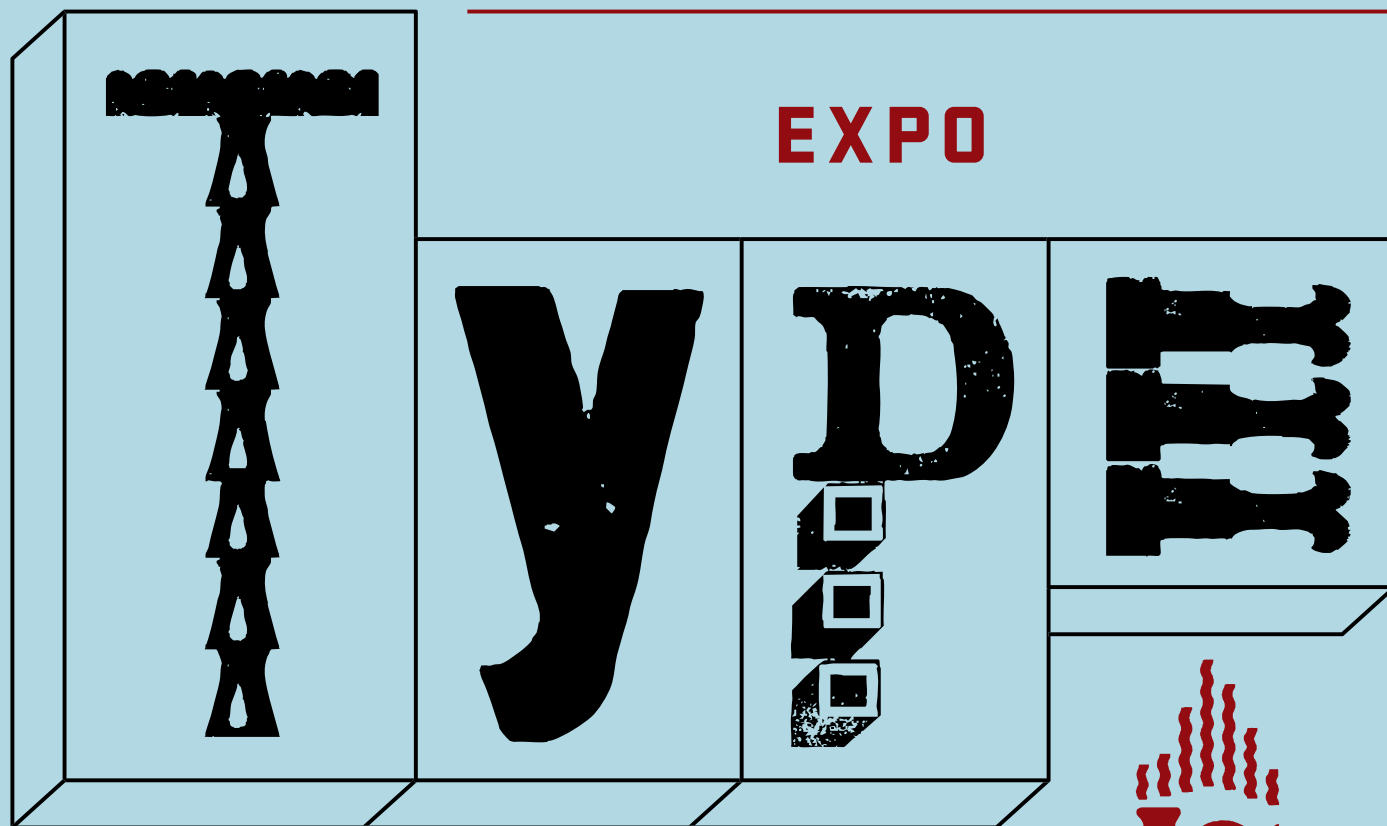
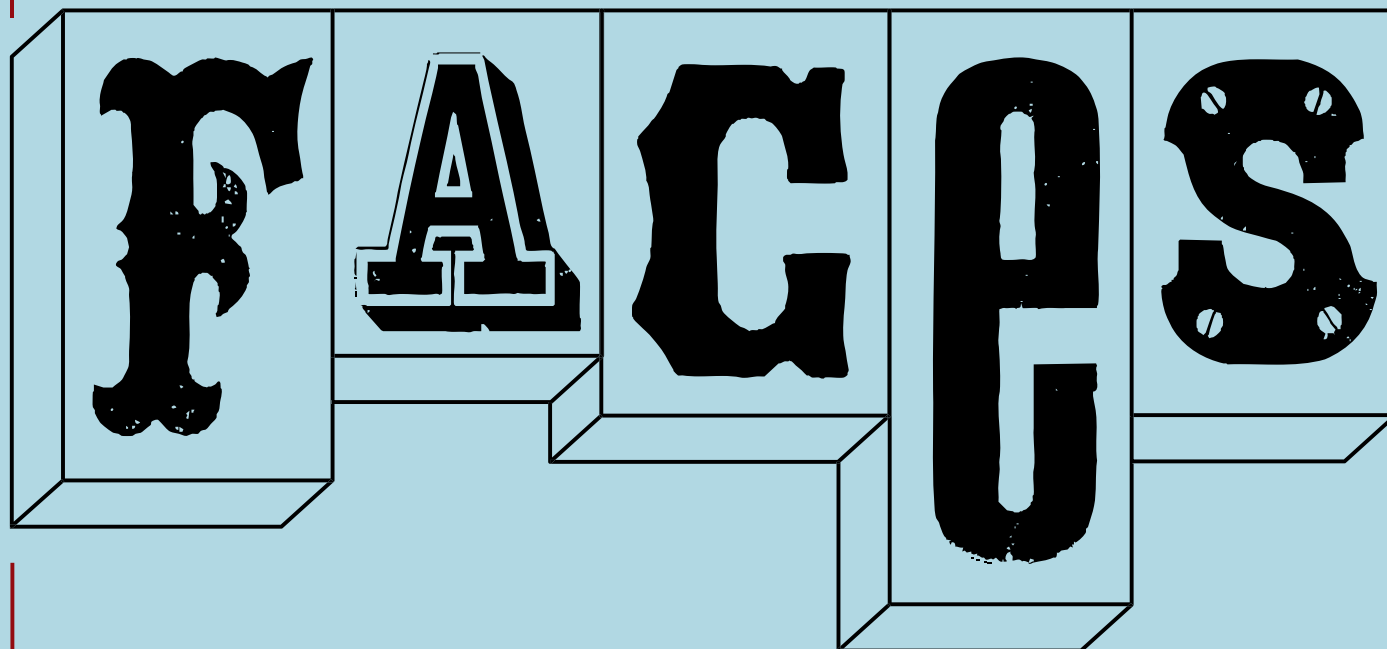

EXPO

11.07.'25 22.02.'26

PERSDOSSIER

 INDUSTRIE
MUSEUM

DE EXPO

Kijk om je heen, en je ziet letters. Op affiches, in boeken, brieven, reclame, verpakkingen en signalisatie. Met hun fijne of vette lijnen, zwierige rondingen of strenge hoeken zetten lettertypes de boodschap kracht bij. Ze beïnvloeden hoe een tekst overkomt en bepalen de leesbaarheid. Toch staan we maar zelden stil bij hun vorm.

Grafisch ontwerp of typografie en letterontwerp gebeuren vandaag vooral digitaal. Maar eeuwenlang spelen drukpersen en loden letters hier de hoofdrol. In de industriële samenleving van de 19e eeuw stijgt de vraag naar drukwerk en affiches. Uitbundige, opvallende en grote letters uit hout zien het levenslicht.

De expo Typefaces brengt de boeiende geschiedenis van houten afficheletters en toont hoe die tot op vandaag ontwerpers en kunstenaars inspireren.

[Download](#) hier de eerste selectie beelden van de tentoonstelling (wordt geüpdatet/aangevuld op woensdag 9 juli 2025 om 14 uur). Copyright: Martin Coriazzoli, bij de TypeFaces ook verplicht naam van kunstenaar Jan Vermandere vermelden.

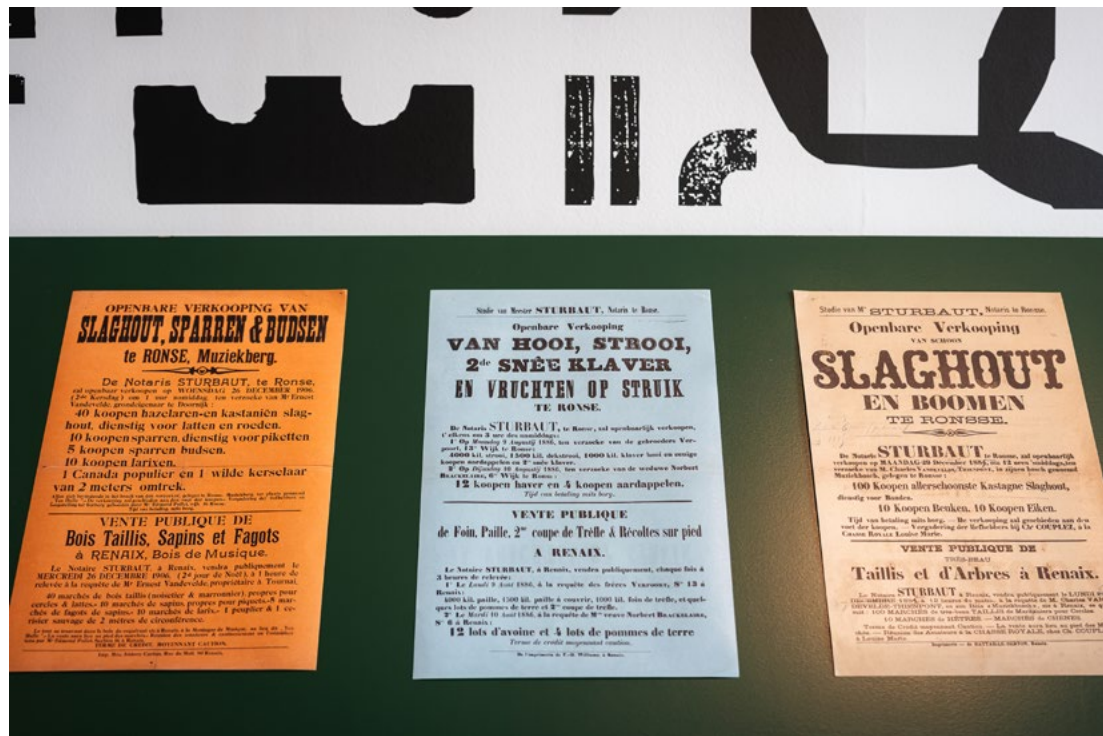
HIS TO RIEK

Drukken met hout kent een lange geschiedenis. Al van vóór Gutenberg rond 1450 het drukken met losse loden letters introduceert, snijden vaardige vakmensen met guts en beitel prenten, speelkaarten, decoratieve initialen en hele pagina's uit houten blokken.

Losse houten letters verschijnen pas in de 19e eeuw op grote schaal, dankzij de uitvinding van de pantograaf en de freesmachine. Letterzetters gebruiken de grote houten drukletters vooral voor titels op reclamdrukwerk en affiches. Voor kleinere letters blijft lood het gangbare materiaal. In de tweede helft van de 20e eeuw nemen fotografische en digitale technieken het over van de hoogdruk met losse letters.

De productie van houten letters of wood type wordt in de Verenigde Staten geperfectioneerd, waardoor de Amerikaanse invloed onmiskenbaar is. Maar ook in Brussel vestigen zich in de 19e eeuw enkele belangrijke fabrikanten die de Belgische markt voorzien van drukletters. Ontstaat daar een typisch Belgische typografie? Letterontwerper Jo De Baerdemaeker duikt voor zijn onderzoek 'Typo Belgiëque' in de archieven van deze lettergieterijen.

Verschiedende houten letters uit de collectie van het Industriemuseum.

Notariële affiches versierd met sierlijke afficheletters © Martin Corlazzoli

TYPE FACES

Drukletters zijn gemaakt om woorden te vormen, maar Jan Vermandere ziet er gezichten in. Van december 2024 tot juni 2025 werkte Jan als kunstenaar in residentie in het drukatelier van het Industriemuseum. Hij liet zich inspireren door de historische collectie houten letters en maakt een nieuwe reeks typografische portretten: TypeFaces.

Al tien jaar verzamelt Jan houten letters om er artistiek werk mee te maken. Hij bevrijdt de letters van hun oorspronkelijke functie en zoekt in zijn composities de grenzen op van de leesbaarheid en herkenning van lettervormen. Als kijker zie je geen letters meer, maar gezichtsuitdrukkingen.

Als grafisch ontwerper heeft Jan een uitgesproken fascinatie voor het tactiele aspect van het drukken met houten letters. De versleten randen, krassen en oneffenheden door jarenlang gebruik maken deel uit van de letters. Het handmatige zetwerk en de toevallige imperfecties brengen een dynamiek in zijn composities, een spel dat mee de karakters van de gezichten bepaalt.

Wie zelf een Vermandere in huis wil halen vindt risoprints en buttons met TypeFaces in de museumshop.

LET TER COL LEC TIE

Het Industriemuseum bewaart een waardevolle drukkerijcollectie met tal van drukpersen, zetmachines, allerlei werkmateriaal en natuurlijk loden en houten letters. De verzameling is doorheen de jaren gevormd door schenkingen en aankopen van drukkerijen die de deuren sloten, technische scholen en verzamelaars.

Een deel van drukkerijcollectie is in werkende staat en wordt met veel zorg onderhouden en gedemonstreerd. Zo geeft het museum de technieken en het vakmanschap van letterpress door aan toekomstige generaties. Hedendaagse makers en kunstenaars gaan met de historische lettercollectie aan de slag om nieuwe creaties te maken. In expo's, workshops en ook online maakt het publiek kennis met dit erfgoed.

Stap voor stap inventariseren museummedewerkers de lettercollectie. Het is een nauwkeurig werk van ordenen, meten en tellen. Afdrukken maken en letters fotograferen. Categoriseren, beschrijven en online delen. Zo vinden deze historische objecten de weg naar een ruimer publiek. Ze vormen een bron voor verder onderzoek en creatief hergebruik, binnen en buiten de museummuren.

Letterproef en letters uit de letterkasten van drukkerij Ed. Cristel-Windey © Martin Corlazzoli

RE VI VALS

Zes studenten van LUCA School of Arts maakten een zogenoemde 'revival' van één van de lettertypes uit de collectie van het Industriemuseum. © Martin Corlazzoli

Grafisch ontwerpers beschikken vandaag over meer lettertypes dan ooit tevoren. Toch blijven historische drukletters een belangrijke inspiratiebron. Sommige letterontwerpers leggen zich toe op de kunst van de revival. Ze blazen historische letters nieuw leven in door ze te digitaliseren en aan te passen aan de hedendaagse noden van visuele communicatie.

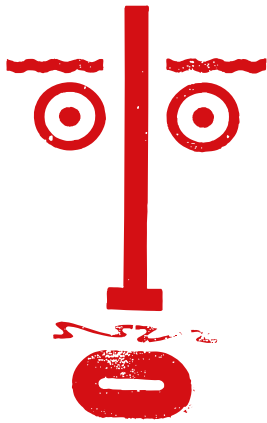
Het maken van een revival is de ideale leerschool voor letterontwerpers in spe. Aan LUCA School of Arts in Gent is dit dan ook een opdracht in de derde bachelor grafisch ontwerp. In 2024-2025 gingen zes studenten hiervoor aan de slag met houten letters uit de museumcollectie. Eerst creëerden ze een zo goed mogelijke digitale kopie van de houten letters. Daarna ontwierpen de studenten elk twee eigen interpretaties of varianten.

Het ontwikkelen van volledig functionele lettertypes, bruikbaar op computer en in print, is een uitdagende taak. Zo zijn de houten letters slechts in één formaat beschikbaar en ontbreken er vaak letters en leestekens. Ook het programmeren van variabele lettergroottes, spatiëring en kerning, de afstand tussen de letters onderling, stelt hun ontwerpvaardigheden op de proef.

MAAKTAFELS

Dat het Industriemuseum een doe-museum is, wordt ook in de nieuwe tentoonstelling bevestigd. Wie Typefaces bezoekt kan aan de maaktafels zelf letters stempelen met ge-3D-printe letterfragmenten, of een collage ontwerpen met letterafdrukken uit de museumdrukkerij. Een verkenning van de permanente tentoonstelling 'Drie eeuwen grafische industrie' kan ten slotte perfect aan het bezoek gekoppeld worden.

CO LO FON

Onderzoek, inhoudelijk concept en teksten

Industriemuseum

Ontwerp en productie

Scenografie: Exponanza

Constructie: technisch team Industriemuseum

Grafisch ontwerp: Pjotr

Drukwerk: Printville

Videoproductie: Atelier Lattrez

Fotografie: Wannes Nimmegeers

Persfoto's: Martin Corlazzoli

Restauratie letterproef: Serafien Hulpiau

Advies

Frederik Berlaen (LUCA School of Arts), Sandro Berra (Tipoteca Italiana Fondazione), Jo De Baerdemaeker (Typo België), Patrick Goossens, Thomas Gravemaker (LetterpressAmsterdam), Erik Nunes, Jan Vermandere

Bruikleengevers

Jean-Pierre Berth, Patrick Goossens, Jana Hoeckx, Axelle Hostyn, Nick Sherman, Julie Soete, Tipoteca Italiana Fondazione, Universiteitsbibliotheek Gent, Lut Van den Heuvel, Kato Van Nerom, Sofie Verbert, Jan Vermandere

Getuigenissen

Frederik Berlaen, Jo De Baerdemaeker, Armina Ghazaryan, Jana Hoeckx, Hilde Langerlaert, Lut Van den Heuvel, Jan Vermandere

Speciale dank aan

de vrijwilligers van het drukatelier in het Industriemuseum

Contact

Hannelore De Craene

hannelore.decraene@stad.gent - 0470 20 78 99

Tine Pâquet

tine.paquet@stad.gent - 0478 44 27 38

Praktisch

Openingsuren:

- ma, di, do, vr: 9 tot 17 uur (schoolvakanties 10 tot 18 uur)
- za, zo: 10 tot 18 uur
- woensdag gesloten behalve tijdens de Gentse Feesten

Tickets:

Een bezoek aan de tijdelijke tentoonstelling is inbegrepen in het toegangsticket (9 euro, reductietarieven: zie website).

Campagnebeeld van de expo Typefaces op de gevel van het museumgebouw © Martin Corlazzoli

MINNEMEERS 10, 9000 GENT

De Standaard